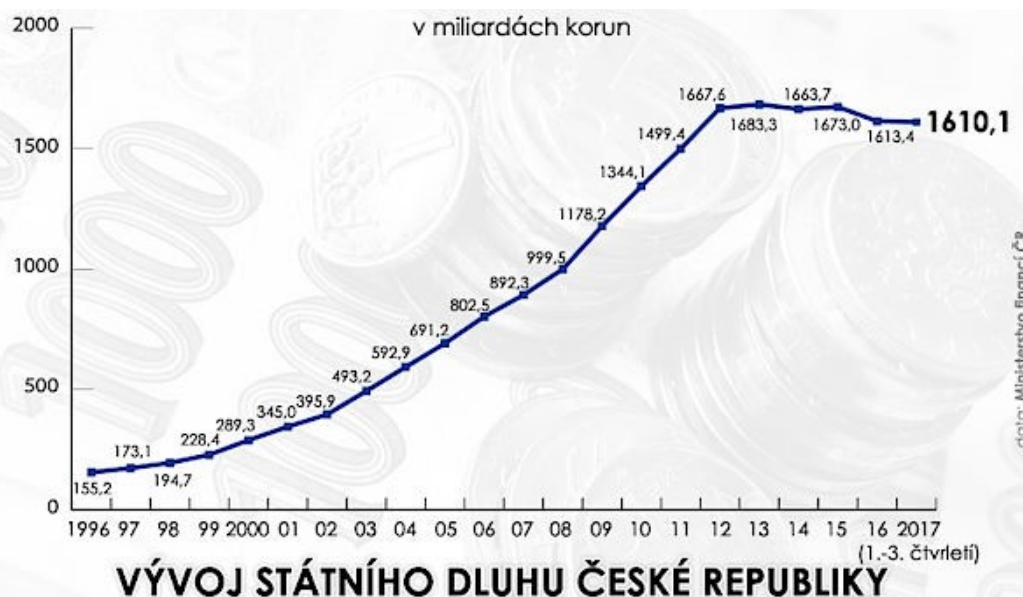

Makroekonomie - Hospodaření státu

ZSV, Ekonomika
Tomáš Kupka

□ prezentace slouží

- k opakování probraného učiva a jeho rozšíření
- jako informační zdroj pro přípravu na závěrečné písemné opakování

určeno primárně pro období: 23. 4. – 30. 4.
2020

Ekonomie

- abstraktní věda
- zkoumá obecné souvislosti v hospodářském životě společnosti
- objasňuje principy, na základě kterých hospodářský život funguje

- dělení
  - **mikroekonomie**
    - sleduje chování jednotlivých ekonomických subjektů a trhů (využívání ekonomických zdrojů, tržní mechanismus, tvorba cen statků a služeb)
  - **makroekonomie**
    - (viz dále)

Makroekonomie

- sleduje nejobecnější souvislosti na úrovni celého hospodářství
- stav a vývoj národního hospodářství odráží pomocí tzv. makroekonomických ukazatelů:
  - HDP, HNP
  - míra inflace
  - míra nezaměstnanosti atd.

Pozice státu v hospodářském systému

- jeden ze 3 ekonomických subjektů
- míra zásahu - podle typu ekonomického systému (CPE, tržní e., smíšená e.)
- vytváří právní a ekonomické prostředí
- dohlíží na dodržování pravidel
- účastní se v situacích „selhání trhu“
  - veřejné S+S (obrana, vzdělání, zdravotnictví)
  - externality (rekultivace, ochrana ovzduší...)
  - nedostatečná konkurence (podpora konkurentů)

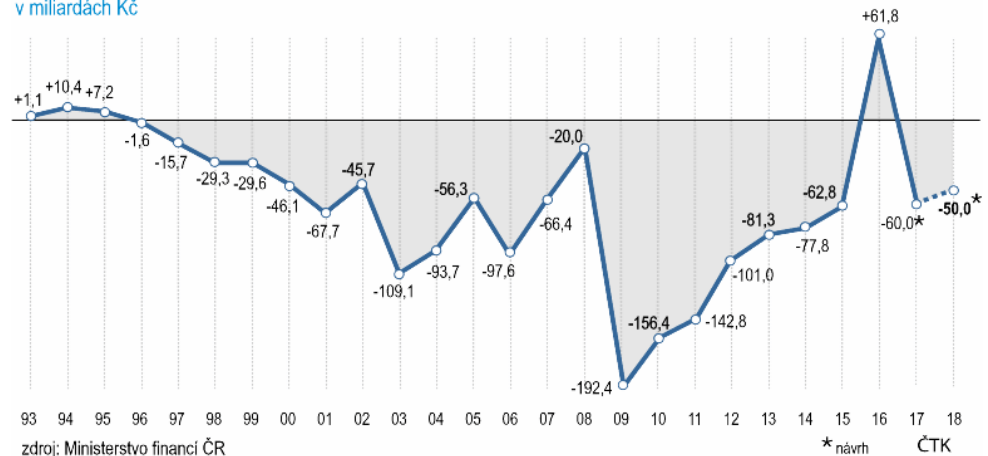

Makroekonomické ukazatele a hospodaření státu

- Makroekonomické ukazatele pomáhají vládě sledovat ekonomický systém a uplatňovat stabilizační politiku
- stát (vláda) se zaměřuje především na:
  - vysokou úroveň a tempo růstu celkového produktu
  - vysokou míru zaměstnanosti a nízkou míru nezaměstnanosti
  - stabilitu cen (nízkou míru inflace)
  - vyrovnanou platební bilanci (vyrovnaný státní rozpočet, pojmy: deficit, přebytek)

Bilance státního rozpočtu

v miliardách Kč

Státní rozpočet

- ❑ centralizovaný fond finančních prostředků
- ❑ k hrazení „selhání trhu“
- ❑ správa státního rozpočtu – fiskální (rozpočtová) politika státu
- ❑ struktura
  - složka příjmová (z daní, cel a poplatků)
  - složka výdajová
    - ❑ zajištění fungování státního aparátu
    - ❑ mandatorní výdaje (školství, zdravotnictví, sociální podpora vč. důchodů, obrana a bezpečnost...)

Základní pojmy (výběr)

- HDP (angl. GDP) – hrubý domácí produkt
  - celková peněžní hodnota S+S vytvořených v daném období na území určitého státu
- HNP (angl. GNP) – hrubý národní produkt
  - celková peněžní hodnota vytvořených S+S pomocí výrobních zdrojů, jež jsou ve vlastnictví občanů či firem určitého státu
- daně
  - povinná a nevratná platba odváděná FO a PO do státního rozpočtu ve výši stanovené zákonem

Daně – základní pojmy

- daňové subjekty dělíme na dvě skupiny:
  - **poplatník** - daň platí
  - **plátce** - daň odvádí Finančnímu úřadu (firma daň odvádí za své zaměstnance)

- v České republice se zdaňuje:
  - **spotřeba** – DPH a Spotřební daně – jsou zahrnuty v cenách zboží
  - **příjmy** – Daně z příjmu – plátce je odvádí přímo přes Finanční Úřad do rozpočtu, jsou závislé na příjmu poplatníka
  - **majetek** – daně majetkové, jejich velikost záleží na hodnotě majetku, který daňoví poplatník vlastní

Funkce daně

□ **fiskální**

- schopnost naplnit veřejný rozpočet

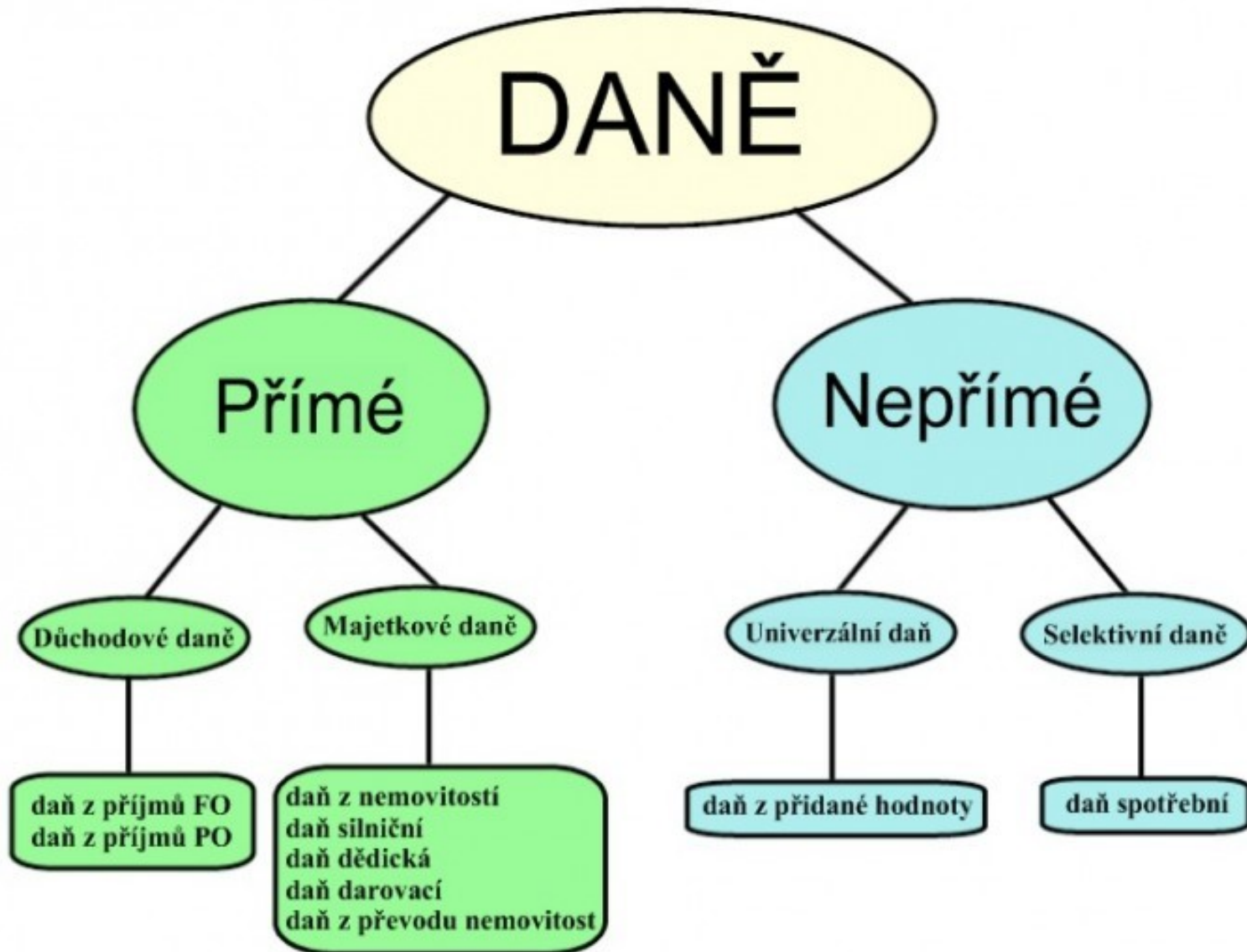
□ **regulační**

- spotřební daň – spotřeba tabáku, alkoholu, benzínu

□ **stimulační**

- působí jako ekonomický nástroj při podnikání

Struktura daňové soustavy ČR I - graf

Struktura daňové soustavy ČR II

- **přímé daně** (plátce je odvádí přímo přes Finanční Úřad do rozpočtu)
  - **z příjmů**
    - daň z příjmů FO (15 %) a PO (19 %)
  - **majetkové**
    - daň z nemovitostí (tj. daň z pozemků, daň ze staveb)
    - daň silniční
    - daně převodové (tj. darovací a z nabytí nemovitosti)

Struktura daňové soustavy ČR III

□ nepřímé daně (ze spotřeby)

- jsou zahrnuty v cenách zboží, do rozpočtu se dostávají nepřímo

□ univerzální

- daň z přidané hodnoty (DPH – 21%, 15%, 10%)

□ selektivní

- daně spotřební (daň z minerálních olejů, daň z alkoholu (lív víno, pivo), daň z cigaret a tabákových výrobků)
- ekologické daně – plátcem daně je dodavatel, který dodává plyn, pevná paliva či elektřinu konečnému spotřebiteli
- cla

